

LHV Täiendav Pensionifond

Majandusaasta aruanne 2015

LHV Täiendav Pensionifond

Majandusaasta aruanne

01.01.2015 – 31.12.2015

Fondi nimi	LHV Täiendav Pensionifond
Fondi liik	Lepinguline fond
Fondijuht	Andres Viisemann
Põhitegevusala	Vabatahtliku pensionifondi varade investeerimine, EMTAK 65301
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, Tallinn 10145
Telefon	(372) 6 800 400
Faks	(372) 6 800 402
Fondivalitseja	AS LHV Varahaldus
Fondivalitseja äriregistri number	10572453
Fondivalitseja juhatus	Mihkel Oja Joel Kukemelk Kerli Lõhmus (kuni 2.02.2015)
Audiitor	AS PricewaterhouseCoopers

Majandusaasta aruanne sisaldab fondi tegevusaruannet, raamatupidamise aruannet ja selle lisasid, investeringute aruandeid, tehingu- ja vahendustasude aruannet ning sõltumatu vandeaudiitori aruannet.

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	4
Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Täiendava Pensionifondi 2015. a majandusaasta aruandele	6
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	7
Bilanss	7
Tulude ja kulude aruanne	8
Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne	9
Rahavoogude aruanne	10
Raamatupidamise aruande lisad	11
Lisa 1 Üldine informatsioon	11
Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	11
Lisa 3 Finantsriskide juhtimine	17
Lisa 4 Kapitali juhtimine	22
Lisa 5 Finantsvarade ja –kohustuste õiglane väärtus	23
Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne	24
Lisa 7 Viitlaekumised	24
Lisa 8 Seotud osapooled	24
Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused	25
TEHINGU- JA VAHENDUSTASUDE ARUANNE	25
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2015	26
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2014	30
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	33

TEGEVUSARUANNE

LHV Täiendav Pensionifond on täiendava kogumispensioni võimaldamiseks loodud lepinguline investeerimisfond. Fondi investeerimispoliitika põhiprintsiip on osakuomanike kapitalipaigutuse väärtuse pikaajaline maksimaalne kasvatamine. Maksimaalse kasvu tagamiseks hoitakse aktsiate ja aktsiatesse investeerivate fondide osakaalu 75% lähedal fondi varade turuväärtusest. Juhul, kui fondivalitseja peab mõistlikuks osakuomanike huvides hoida aktsiate ja aktsiatesse investeerivate fondide osakaalu madalamal, võib selliste investeeringute osakaal olla oluliselt alla 75%. Peale aktsiate investeerib fond ka võlakirjadesse ja rahaturuinstrumentidesse. Fond investeerib globaalselt ja riske hajutades.

Aktsiaturgude ülevaade

2015. aasta oli aktsiaturgudel sarnane aasta varasemale. Globaalselt aktsiaturud tõusid eelkõige arenenud riikide toel ning kannatajad olid arengumaad. USA börsiindeks S&P 500 lõpetas küll aasta 0,7% miinuspoolel, kuid dollar jätkas tugevnemist ning euros vaadatuna tõusis USA börsiindeks 10,5%. Euroopa suurematest turgudest tõusis Saksamaa näiteks 9,6% ning Prantsusmaa 8,5%. Jaapani indeks kerkis euros vaadatuna koguni 20,4%. Suurepärase tulemuse tegid ka Balti aktsiaturud ning Tallinna, Riia ja Vilniuse börsiindeksid lõpetasid aasta 19,1%, 45,7% ja 7,4% üleval pool.

Suurimad kannatajad olid taaskord energia ja tooraine sektorid ning nende sektorite tulemustest sõltuvad riigid. Nafta hind langes aastaga enam kui 30%, rauamaagi hind koguni 39% ja vase hind 25%. Sellest tulenevalt seisavad mitmed arenevad turud majandusprobleemidega silmitsi ning näiteks Brasiilia börsi langus oli eelmisel aastal 43% dollaris vaadatuna. Aastat eufooriaga alustanud Hiina turg langes aasta lõpuks üle 10%, kuna majanduskasv oli märgatavalt aeglustumas.

Aasta alguses rühkisid aktsiaturud keskpankade jätkuva toetuse najal uutele tippudele, kuid aasta teises pooles sentiment muutus täielikult ning turgudele saabus märgatav volatiilsus. Investorite tähelepanu all olid eelkõige tugevalt langevad tooraineturud, Hiina majanduskasvu aeglustumine ja börsimull, USA Keskpanga kava intresse tõsta ning ilmned isegi kartused uue majanduskriisi saabumisest.

Fondi põhistrateegia on samaks jäänud ning jätkame panustamist eelkõige Baltikumile ning börsivälistesse alternatiivsetesse varaklassidesse nagu ärikinnisvara, mets, erakapitalifondid ja otseinvesteeringud. Siiski suurendasime 2015. aastal märgatavalt panuseid aktsiaturgudele ning augusti ja septembrikuu börsilangused pakkusid selleks sobivaid ostukohti. Ostsime Euroopa ja Jaapani turgudele panustavaid börsil kaubeldavaid фонде ning ka üksikaktsiaid nii Soomes kui ka Saksamaal.

Võlakirjaturgude ülevaade

Möödunud aastal olid võlakirjaturud maailmas kahe vastasmõjulise tõmbekeskuse väljas. Ühelt poolt oli maailma suurim võlakirjaturg Ameerika Ühendriikides suurema osa aastast intressimäärade tõstmise ootuses. Aasta lõpus realiseerunud sündmus on loomulikult märkimisväärne pööre – keskpanga intressid püsisid nulltasemel täpselt seitse aastat ja seni viimane intresside tõstmine oli toimunud 2006. aasta suvel. Teine võlakirjaturgudele suurima mõjuga majandus maailmas ehk eurotsoon liikus aasta jooksul täpselt vastupidises suunas – Euroopa Keskpank võttis käiku lisameetmed intressitasemete langetamiseks.

Selline keskkond tekitas turuosalistes oodatult ebakindlust, mis väljendus kohati järskudes hinnaliikumistes. Suhteliselt enam sai mõjutatud seejuures eurosooni ankur ehk ajalooliselt stabiilne Saksa valitsuse võlakirjaturg. Kui aasta esimesel poolel jätkus juba varasem trend intresside languses, siis kevade lõpus ja suve alguses leidis aset üks järsemaid hinnalangusi viimasel paarilt aastakümneelt. Mõne nädalaga tõusid 10-aastase võlakirja intressid sisuliselt nulltasemelt ligi 1% juurde. Et fondide investeerimisotsuste tegemiseks keskkonda veelgi raskemaks muuta, süvenes lühemajaliste intresside negatiivne tase kogu aasta jooksul ja ettevõtete võlakirjade riskipreemiad valdavalt kasvasid, st nende puhul mõjutas hinnatasemeid negatiivselt isegi kaks tegurit. Viimasest tulenevalt lõpetasid Euroopas aasta miinuspoolel nii kõrgema kui madalama reitinguga ettevõtete võlakirjaturul.

Eurosooni valitsuse ja ka ettevõtete võlakirjaturgude jaoks raskel ajal ehk aasta esimesel poolel hoidusime uute investeringute tegemisest ja samaselt eelnevatele kvartalitele paigutasime märkimisväärse osa varast lühiajalistesse hoiustesse. Suve saabudes tegime esmalt üle pikema aja märkimisväärsemaid investeringuid ettevõtete võlakirjadesse ja sügise hakul soetasime suures mahus pikki Saksamaa ja Läti valitsuste võlakirju. Kokkuvõttes tagasidki kolm asjaolu – aasta esimese poole kannatlikkus uute investeringute tegemise vältimisel, alates suvest tehtud uued investeringud ning alternatiivide suhtes head tulemust pakkunud varasemalt soetatud Leedu ja Läti võlakirjainvesteeringud – Fondi võlakirjainvesteeringute poolele hea tootluse.

Täiendavate fondide võrdlus *	NAV 31.12.2014	NAV 31.12.2015	Osaku puhasväärtuse kasv
LHV Täiendav Pensionifond (75)	1.3942	1.51650	+8.77%
Vabat. PF Danske Pension 100 Pluss (100)	1.62423	1.74097	+7.19%
Nordea PF Aktsiad 100 (100)	1.32347	1.40320	+6.02%
SEB Aktiivne PF (100)	1.03946	1.07588	+3.50%
Swedbank Pensionifond V3 (100)	1.203	1.23820	+2.93%
Swedbank Pensionifond V2 (60)	1.0011	1.02380	+2.27%
Nordea Pensionifond Intress Pluss (20)	0.7604	0.77346	+1.72%
Swedbank Pensionifond V1 (30)	1.2797	1.28650	+0.53%
Vabat. PF Danske Pension Intress Pluss (30)	0.78858	0.78613	-0.31%
SEB Tasakaalukas PF (35)	1.20769	1.19785	-0.81%

* Võrdlevad puhasväärtused on kajastatud (www.pensionikeskus.ee) andmete alusel.

Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Täiendava Pensionifondi 2015. a majandusaasta aruandele

Fondivalitseja AS LHV Varahaldus juhatus on koostanud LHV Täiendava Pensionifondi 2015. a majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaruandest, investeeeringute aruandest, tehingu- ja vahendustasude aruandest ning sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Mihkel Oja
Juhatuselige

Joel Kukemelk
Juhatuselige

Tallinn, 31.03.2016

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Bilanss

(eurodes)

Varad	Lisa	31.12.2015	31.12.2014
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid		842 628	1 086 084
Tähtajalised hoised		0	270 146
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande:			
Võlakirjad	5	3 186 735	2 536 443
Aksiad	5	1 152 467	918 499
Fondiosakud	5	2 244 449	1 450 123
Viitlaekumised	7	27 451	497
Varad kokku		7 453 730	6 261 792

Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses

Lühiajalised kohustused

Võlgnevus fondivalitsejale	8	6 174	5 186
Võlgnevus depoopangale		899	775
Lühiajalised kohustused kokku		7 073	5 961
Kohustused kokku v.a osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses		7 073	5 961
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses	6	7 446 657	6 255 831
Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses kokku		7 453 730	6 261 792

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Tulude ja kulude aruanne

(eurodes)

	Lisa	2015	2014
Tulud			
Intressitulu		101 544	51 394
Dividenditulu		101 910	37 043
Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest:			
Võlakirjadelt		84 071	92 289
Aktsiatelt		120 178	-213 947
Fondiosakutelt		201 898	162 042
Tuletisinstrumentidelt		0	-38 806
Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest		1 697	55 936
Tulud kokku		611 298	145 951
Tegevuskulud			
Valitsemistasud	8	68 199	58 736
Depootasu		9 802	8 458
Tehingutasud		2 310	576
Muud tegevuskulud		19	100
Tegevuskulud kokku		80 330	67 870
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		530 968	78 081

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne
(eurodes)

	Lisa	01.01.2015 -31.12.2015	01.01.2014 -31.12.2014
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi algul		6 255 831	5 726 875
Osakute märkimisel laekunud raha		912 146	847 772
Osakute lunastamisel tasutud raha		-252 288	-396 897
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		530 968	78 081
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	7 446 657	6 255 831
Ringluses olevate osakute arv aruandeperioodi lõpus		4 922 304	4 481 183
Osaku puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	1.51284	1.39602

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014
Rahavood põhitegevusest		
Laekunud intressid	101 544	51 394
Laekunud dividendid	74 956	38 633
Saldeeritud finantsinvesteeringute ostud ja müügid	-1 272 439	-1 070 136
Tähtajaliste hoiuste sõlmimine	270 000	-270 000
Makstud tegevuskulud	-79 072	-67 497
Neto rahavood põhitegevusest	-905 011	-1 317 606
Rahavood finantseerimistegevusest		
Osakute emiteerimisest laekunud	912 146	847 772
Osakute lunastuse eest tasutud	-252 288	-396 897
Neto rahavood finantseerimistegevusest	659 858	450 875
Rahavood kokku	-245 153	-866 731
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-245 153	-866 731
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	1 086 084	1 896 879
Valuutakursside muutuse mõju	1 697	55 936
Raha ja raha ekvivalentide aruandeperioodi lõpus	842 628	1 086 084

Lisad lehekülgedel 11 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1 Üldine informatsioon

LHV Täiendav Pensionifond (edaspidi: Fond) moodustati 20.02.2002. Fond võib investeerida kuni 95% varadest aktsiatesse, kuid hoiab tavaliselt aktsiate osakaalu portfellis 75% lähedal. Pikaajalise tootluse tõstmiseks investeeritakse oluline osa varast aktsiatesse. Lühiajalise stabiilsuse tagamiseks investeeritakse osa varast võlakirjadesse, rahaturuinstrumentidesse ja fikseeritud kasvikuga instrumentidesse.

LHV Täiendav Pensionifond fondivalitsejaks on AS LHV Varahaldus, asukohaga Tartu mnt. 2, Tallinn.

Koostatud raamatupidamise aruanne kajastab Fondi majandustegevust perioodil 01.01.2015 kuni 31.12.2015.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

Käesolev raamatupidamise aruanne on juhatuse poolt heaks kiidetud 31.03.2016.

Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

2.1 Aruande koostamise alused

LHV Täiendav Pensionifond raamatupidamise aruanne on koostatud vastavuses Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EU). Investeeringufondide finantsaruandluse põhimõtted on sätestatud investeeringufondide seaduses, raamatupidamisseaduses ning Rahandusministri määruses nr 21 „Nõuded avalikustamisele kuuluvate investeeringufondi aruannetele“ 13. aprillist 2011. Aruande koostamisel on arvesse võetud Investeeringufondide seaduse § 142 lõike 2 ja § 204 lõike 1 alusel kehtestatud fondi vara puhasväärtuse määramise korda ning eelpool mainitud määruses toodud muid erisusi.

Fond on raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtunud IFRS-i nõuetest ulatuses, mis ei ole vastuolus Investeeringufondide seaduse ja Rahandusministri määruse nr. 21 nõuetega. Vastuolu korral on Fond lähtunud Investeeringufondide seaduses ja Rahandusministri määruses nr. 21 (Nõuded avalikustamisele kuuluvate investeeringufondide aruannetele) sätestatud nõuetest.

Uued finantsaruandluse standardid

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning olemasolevate standardite muudatusi ja tõlgendusi, mis muutuvad Fondile kohustuslikuks alates 1.01.2015 või hilisematel perioodidel ja mida Fond ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, „Finantsinstrumendid“: klassifitseerimine ja mõõtmine (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmis-kategooriast:

- varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande;
- varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (Fondi puhul läbi tulude ja kulude aruande).

Võlainstrumendi klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfellis, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.

Omakapitaliinstrumentid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.

Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediidikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikast tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetele tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.

Riskimaandamisarvestuse nõudeid muudeti, et siduda raamatupidamisarvestus paremini riskijuhtimisega. Standard pakub ettevõtetele arvestuspõhimõtte valikut rakendada kas IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või jätkata IAS 39 rakendamist kõikidele riskimaandamisinstrumentidele, kuna standard ei käsitle hetkel makro-riskimaandamisarvestust. AS LHV Varahaldus hindab uue standardi mõju Fondi finantsaruandele.

“Muudatused IFRS-ides 2012” (rakendub 1. veebruaril 2015 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

IFRS 13 järelduste alused (basis for conclusions) muudeti selgitamaks, et IFRS 13 avaldamisel teatud IAS 39 paragrahvide tühistamise eesmärgiks ei olnud eemaldada võimalust kajastada lühiajalisi nõudeid ja kohustusi arve summas, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

IAS 24 muudeti, et lisada seotud osapoleks ettevõtte, mis osutab aruandvale ettevõttele või aruandva ettevõtte emaettevõttele võtmejuhtkonna teenuseid (e. „juhtimisettevõtte“), ning et nõuda juhtimisettevõtte poolt aruandvalt ettevõtelt teenuste eest võetud tasu summade avalikustamist.

Fond hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

“Avalikustamise projekt” – IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2016 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad standardi IAS 1 juhiseid olulisuse, info koondamise, vahesummade esitamise, finantsaruannete struktuuri ja arvestuspõhimõtete avalikustamise osas.

Fond hindab muudatuste mõju finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Fondile.

2.2 Juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Aruannete koostamine kooskõlas IFRS'iga eeldab fondivalitseja juhtkonnalt otsuste, eelduste ja hinnangute tegemist, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ning varade, kohustuste, tulude ja kulude kajastamist. Kuigi hinnangute aluseks on nii juhtkonna parim teadmine kui faktid, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erineda. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse üle järjepidevalt ning hinnangute muudatusi kajastatakse muudatuste tegemise aastal ning kõikidel järgnevatel aastatel, mida hinnangu muudatus mõjutab.

Aruandeperioodil ei ole taolisi hinnanguid rakendatud.

2.3 Välisvaluutapõhised tehingud

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro. Välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused bilansipäeval on ümber hinnatud eurodesse võttes aluseks depoopanga Swedbank poolt hindamishetkel kehtivad ülekandevaluuta ostukursid. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest“.

2.4 Finantsvarade- ja kohustuste klassifikatsioon

Fond klassifitseerib finantsvarad ja finantskohustused järgnevasse kategooriatesse:

- finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande - soetamisel määratletud klassi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – aktsiad, investeerimisfondide osakud, võlakirjad, positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid;
- laenud ja nõuded - raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, tehingupäevaga kajastatud tehingutest saadaolevad summad, intressi- ja dividendinõuded. Laene ja nõudeid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid;
- finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses - tehingupäevaga kajastatud tehingutelt maksta olevad summad, kohustused fondivalitseja ja depoopanga ees. Antud finantskohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatav finantsvara või -kohustus on kauplemiseesmärgil hoitav, s.t. omandatud või tekkinud peamiselt edasimüügi või tagasiostmise eesmärgil.

Laenud ja nõuded on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul.

Esmane ja edasine kajastamine

Finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande võetakse esmalt arvele tehingupäeval ehk päeval, mil Fond omandab lepingujärgsed õigused finantsinstrumendi omandamiseks.

Õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad ja -kohustused võetakse esialgselt bilansis arvele nende soetusmaksumuses, milleks on finantsvara või -kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Tehingutega kaasnevad tehingutasud kajastatakse tulude ja kulude aruandes kuluna kirjel „Tehingutasud“. Muud finantsvarad ja -kohustused võetakse esmalt arvele nende soetusmaksumuses koos nendega otseselt seotud tehingukuludega.

Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse finantsvarasid ja finantskohustusi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande nende õiglasel väärtuses (vt ka „Õiglase väärtuse hindamine“ allpool).

Muud finantsvarad kajastatakse pärast esmast arvelevõtmist korrigeeritud soetusmaksumuses (vt ka „Korrigeeritud soetusmaksumus“ allpool).

Finantskohustuste edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (v.a. edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ning negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumentid, mida kajastatakse nende õiglasel väärtuses). Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansikuupäevast.

Väärtpaberite ümberhindlusest õiglasel väärtuses tekkinud kasumid ja kahjumid, välja arvatud intressi- ja dividenditulu (-kulu) kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Neto kasum/kahjum õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid (valuutaforvardid) võetakse arvele õiglasel väärtuses, arvestamata tehingukulusid tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglasel väärtuses. Juhul kui tuletisväärtpaberid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse leidmiseks hindamismeetodeid.

Need tehingud kajastatakse bilansis varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansis varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidel ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Valuuta forvardite realiseerunud kasum ja realiseerimata tulu/kulu tuletisinstrumentide ümberhindlusest kajastatakse tulude ja kulude aruandes periooditulu ning –kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

Korrigeeritud soetusmaksumus

Finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumus on selle vara või kohustuse algne soetusmaksumus, mida on vajadusel korrigeeritud põhiosa tagasimaksete, sisemise intressimäära meetodil leitud kumulatiivse amortisatsiooni või muu erinevuse algse seotusmaksumuse ja lunastusväärtuse vahel ning vara väärtuse langusest tulenevate allahindlustega.

Õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtuse all mõeldakse väärtust, millega Fondi vara on võimalik müüa tehingust huvitatud ja Fondist sõltumatule osapoolle hindamispäeva seisuga. Väärtpaberibörsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste (näiteks aktsiad, fondid, võlakirjad, tuletisinstrumentid) puhul põhineb õiglase väärtuse määramine börsipäeva sulgemishinnal (close price). Fond kajastab kõiki investeringuid väärtusmuutustesse õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, välja arvatud need investeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik leida. IFRS 13 „Õiglase väärtuse määramine“ kohaselt börsil kaubeldavate finantsvarade ja kohustuste õiglase väärtusena kasutatakse börsi sulgemishinda, kui see jääb ostu- ja müüginoteeringu vahele. Kui sulgemishind ei jää antud vahemikku, määrab fondivalitseja õiglase väärtusena hinna ostu- ja müügihinna vahel, mis kõige täpsemalt väljendaks konkreetse väärtusvõrdluse õiglast väärtust.

Fondi varade väärtuse määramise aluseks on AS LHV Varahaldus juhatuse poolt kinnitatud „Investeeringufondide vara puhaskäivade arvutamise reeglid“, millega määratakse reguleeritud turgudel kaubeldavate, reguleeritud turul mittekaubeldavate ja muude Fondi finantsvarade ja -kohustuste määramise põhimõtted.

Börsil kaubeldava investeeringufondi aktsia või osaku väärtus määratakse samamoodi nagu börsil kaubeldava aktsia väärtus. Börsil mittekaubeldava lepingulise fondi osaku väärtus määratakse viimase teadaoleva tagasivõtmishinna alusel või kui hind ei ole kättesaadav, siis fondi puhaskäivade põhjal. Börsil kaubeldava võlaväärtpaberi väärtus määratakse vastavalt reguleeritud turu viimasele teadaolevale ostunoteeringule (*last bid-price*).

Kui instrumentide õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, võidakse neid kajastada soetusmaksumuses või määrab õiglase väärtuse fondivalitseja juhatus kasutades hindamismeetodeid. Fondivalitseja kasutab omapoolse õiglase väärtuse määramisel erinevaid hindamismeetodeid, mis hõlmavad sõltumatute osapoolte vahel hiljuti toimunud turutehinguid, viiteid teistele, ligikaudselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoo analüüsi ja optioonide hindamise mudeleid ja muid hindamismeetodeid tuginedes võimalikult palju turuinfole ja võimalikult vähe firmapõhistele sisenditele.

Finantsvarade kajastamise lõpetamine

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse ja see eemaldatakse Fondi bilansist kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele on aegunud või kui finantsvara koos kõigi oluliste omandiga seotud riskide ja hüvedega on üle antud.

Finantsvara kajastamise lõpetamisel näidatakse bilansilise jääkmaksumuse ja finantsvara realiseerimisel saadud müügihinna vahe tulude ja kulude aruande real „Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“. Realiseerimisega seotud tehingutasud näidatakse real „Tehingutasud“. Kui kõik või märkimisväärne osa finantsvara omandiga seotud riskidest ja hüvedest ei ole üle antud, siis ülekantud finantsvara kajastamist ei lõpetata (näiteks väärtusvõrdluse laenamised).

Finantskohustuste kajastamise lõpetamine

Fond lõpetab finantskohustuste kajastamise, kui lepinguga määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud. Erinevused finantskohustuse bilansilise jääkmaksumuse ja kustutatud või ülekantud maksumuse vahel kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustusi tasaarveldatakse ja näidatakse bilansis netosummas ainult juhul, kui Fondil on selleks juriidiline õigus ning kavatsus need varad ja kohustused tasaarveldada või realiseerida samaaegselt. Fond ei ole aruande- ega võrreldaval perioodil varade ja kohustuste tasaarveldamist rakendanud.

2.5 Finantsvarade väärtuse langus

Kui fondil on finantsvarasid, mida ei kajastata nende õiglas väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande, siis hinnatakse igal aruande kuupäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et varade väärtus võib tegelikkuses olla vähenenud võrreldes nende varade bilansilise väärtusega. Finantsvara väärtuse langemisele võivad viidata:

- väärtpaberi emitendi finantsraskused, viited emitendi võimalikule pankrotile;
- väärtpaberi intressi- või põhiosamaksete maksmatajätmine või hilinenud maksmine;
- finantsvara aktiivse turu kadumine;
- teised olulised sündmused, mis võivad viidata varade väärtuse langusele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade väärtuse langemisel arvutatakse kahjumi suurus vara bilansilise väärtuse ning hinnanguliste tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahelise erinevusena, mida on diskonteeritud finantsvara esialgse sisemise intressimääraga. Vara bilansilist väärtust vähendatakse saadud kahjumi võrra, kahjumit kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara väärtuse languse korral antud vara intressitulu arvestust ei muudeta. Kui kahjum vara väärtuse languselt väheneb ja seda langust saab objektiivselt seostada sündmusega, mis toimub pärast väärtuse languse kajastamist, siis tühistatakse eelnevalt kajastatud vara väärtuse langusest tulenev kahjum.

2.6 Intressid

Intressitulud ja -kulud kajastatakse tulude ja kulude aruandes, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib eeldatava rahavoo täpselt läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara bilansilise väärtuseni. Efektive intressimäära arvutamisel hindab Fond rahavooge, arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevasi krediidikahjumeid. Intressitulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglas väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Intressitulu“.

2.7 Dividendid

Dividendid võetakse arvele esimesel päeval, mil aktsia kaupleb ilma dividendita (Ex-dividends date), arvestades välja kuulutatud dividendimäära, Fondi poolt omatavate aktsiate arvu aktsionäride nimekirja fikseerimise päeval ning rakendatavat maksumäära. Dividendinõue eemaldatakse aktivest vastava rahasumma laekumisel fondi. Enammakstud maksud dividendidelt jäetakse aktiivatena üles, kuni summad laekuvad Fondi. Dividenditulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglas väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Dividenditulu“.

2.8 Viitlaekumised

Viitlaekumiste all kajastatakse üldiselt dividendinõuded (vt arvestuspõhimõtte "Dividendid"), tekkepõhiselt arvestatud, kuid laekumata tulud, sh intressid ja intressi iseloomuga nõuded ning müügitehingud, mille väärtuspäev on hiljem kui bilansipäev.

2.9 Raha ja rahaekvivalendid

Raha ja rahaekvivalendid all kajastatakse nõudmiseni hoiuste saldod pangakontodel, üleõhoiuste saldod ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi hoiuseid.

Üleõhoiustelt laekunud intressid kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.10 Investeeringifondi puhasväärtuse arvutamine

Fondi vara puhasväärtus määratakse kindlaks lähtudes investeerimisfondide seadusest, Rahandusministri kehtestatud Investeeringifondide vara puhasväärtuse määramise korrast, AS LHV Varahaldus (fondivalitseja) sisemistest protseduurireeglitest ja Fondi tingimustest.

Fondi vara puhasväärtuse (NAV) määramiseks arvutatakse välja Fondi koguarade turuväärtus ning lahutatakse sellest Fondi kohustused. Osaku puhasväärtus saadakse kogupuhasväärtuse jagamisel ringluses olevate osakute arvuga.

2.11 Valitsemistasu

Valitsemistasu on fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest. Valitsemistasu määr on 1% aastas Fondi varade turuväärtusest. Valitsemistasu arvestatakse Fondi varade turuväärtusest maha igapäevaselt ning makstakse välja hiljemalt aruandekuule järgneva kuu viimasel pangapäeval.

2.12 Depootasu

Depootasu on depoopangale makstav igakuine tasu depooteenuste osutamise eest. Depootasu määr on 0.12% aastas, millele lisandub kehtiv käibemaks. Depootasu makstakse välja depoopangale hiljemalt aruandekuule järgneva kuu viimasel pangapäeval.

2.13 Tehingutasud

Tulude ja kulude aruandes on real „Tehingutasud“ all kajastatud fondi arvel tehtavate tehingutega vahetult seotud ülekandekulud ja teenustasud.

2.14 Osakute märkimine

Osakute märkimine toimub vastavalt Fondi emissiooniprospetsis kirjeldatud tingimustele.

2.15 Väljamaksed osakuomanikele, märkimis- ja lunastamistasu

Osaku ostmisel väljalasketasu puudub. Osaku tagasivõtmistasu piirmäär on 1% osaku puhasväärtusest ning tasu kuulub Fondivalitsejale tasumisele osakuomaniku arvelt.

2.16 Fondiosakud

Fond on välja lasknud ühte liiki osakuid, mis annavad osakuomanikule õiguse proportsionaalsele osale Fondi netovarast Fondi likvideerimisel tähtaja saabudes. Osakuomaniku nõudel peab fondivalitseja osaku tagasi võtma; osakuomanikel on õigus osakuid tagasi anda ja vastu saada raha igapäevaselt. Osakutega ei kaasne muid lepingulisi kohustusi peale nende lunastamise Fondi likvideerimisel.

Osakud kajastatakse omakapitalina, kuna järgmised IAS 32 kriteeriumid on täidetud:

- osakud annavad omanikule õiguse saada proportsionaalse osaluse Fondi netovarast (ehk kogupuhasväärtusest) Fondi likvideerimisel. Fondi puhasväärtus saadakse, lahutades Fondi kohustused Fondi varade turuväärtusest. Proportsionaalne osalus arvutatakse järgnevalt: jagatakse Fondi kogupuhasväärtus kõigi väljalastud osakute arvuga ning korrutatakse saadud summa igale osakuomanikule kuuluvate osakute arvuga;
- osakud on allutatud kõikidele teistele Fondi poolt välja lastud võla- vm instrumentidele;
- kõikide osakutega kaasnevad õigused (saada tasu vastavalt proportsionaalsele osalusele netovaras) on identsed;
- Fondil ei ole muid finantsinstrumente või lepinguid, millega kaasnevad rahavood põhinevad suures osas kasumil, netovara muutustel või bilansis/bilansiväliselt kajastatud netovarade õiglase väärtuse muutusel, mille tulemusena oleks osakuomanike tulu oluliselt piiratud või fikseeritud.

Kui osakutega seotud tingimused muutuvad nii, et ülal loetletud kriteeriumid ei ole enam täidetud, klassifitseeritakse osakud finantskohustuseks alates päevast, mil need tingimused ei ole täidetud. Finantskohustus võetakse arvele

tehingupäeva õiglases väärtuses. Juhul, kui tekib erinevus omakapitaliinstrumenti bilansilise väärtuse ja kohustuse õiglase väärtuse vahel, kajastatakse vahe omakapitalis.

Uute osakute väljalaskmisega seotud otsesed kulud kajastatakse omakapitalis, osakute eest tasutud summa vähendamisenä. Kui Fond ostab enda osakud tagasi, vähendatakse osakuomanikele kuuluvat omakapitali saadud tasude võrra, millest on maha arvatud müügiga otseselt seotud kulutused.

2.17 Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja raamatupidamise aastaaruande koostamise päeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud asjaoludega (täpsem informatsioon lisas 9).

Lisa 3 Finantsriskide juhtimine

Fond investeerib oma vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele erinevatesse väärtpaperitesse, tuletsinstrumentidesse, hoiustesse.

Fondidesse investeerimisega kaasnevad mitmesugused riskid, mis võivad mõjutada investeringu tootlust. Fondide minevikutootlus ei tähenda lubadust Fondide järgmiste perioodide tulude kohta. Fondide investeerimispoliitikast tulenevalt võib osaku puhasväärtus kõikuda. Fondid võivad teenida nii kasumit kui ka kahjumit. Investor peaks arvestama sellega, et tulevikus ei pruugi ta Fondist tagasi saada kogu sinna investeeritud summat. Mida lühem on investeringu kestus, seda tõenäolisem on kaotuse võimalus.

Fondijuht investeerib Fondi vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele, arvestades seejuures Investeerimisfondi seaduse ja Fondi tingimustega seatud investeerimispiiranguid. Investeerimislimitidest kinnipidamist jälgitakse igapäevaselt, investeerimispiirangute ületamise korral võtab fondijuht ette meetmed nende likvideerimiseks.

Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt on Fond avatud järgmistele riskidele:

tururisk

krediidirisk

likviidsusrisk

kapitalirisk

3.1 Tururisk

Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida finantsinstrumentide tulevaste rahavoogude õiglase väärtuse muutusest tulenevalt muutustest intressimäärades, valuutakurssides ja aktsiahindades.

Tururiski vähendamiseks hajutatakse investeringuid erinevate emitentide, riikide ja piirkondade vahel ning võidakse kasutada tuletsinstrumente.

Väärtpaperiturgudel toimuvat jälgitakse igapäevaselt. Turusituatsioonide muutumisel võidakse vajadusel investeringutes teha muudatusi, näiteks vähendada või suurendada aktsiaosakaalu Fondi koguinvesteringutes.

Fondi investeringud aruandepäeva seisuga on toodud Investeringute aruandes.

Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb võimalusest, et muutused intressimäärades mõjutavad tuleviku rahavoogusid või finantsinstrumenti õiglast väärtust. Suurem osa intressiriskist tuleneb investeringutest võlainstrumentidesse. Fond investeerib valdavalt fikseeritud intressimääraga võlakirjadesse ning intressiriski kandvatesse instrumentidesse keskmise kestusega 4-12 aastat.

Tabelis esitatud tundlikkuse analüüs näitab põhjendatud võimalike intressimäärade muutuste mõju Fondi kasumlikkusele tulenevalt kahest aspektist:

- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate ujuva intressimääraga finantsinstrumentide (võlakirjad) neto intressitulu aastane muutus
- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate fikseeritud intressimääraga finantsinstrumentide (raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoised ja võlakirjad) õiglase väärtuse aastane muutus

Ingressimäärade muutuse mõju tulude ja kulude aruandele	Muutus baaspunktides	Ingressitulu muutus (EUR)	Õiglase väärtuse muutus (EUR)
31.12.2015			
EUR	+/- 20	+/- 4 865	+/- 185
USD	+/- 20	+/- 138	+/- 19
31.12.2014			
EUR	+/- 20	+/- 3 982	+/- 24
USD	+/- 20	+/- 124	+/- 17

Järgnev tabel analüüsib Fondi avatust intressiriskile. Fondi intressiteenivad varad on kajastatud põhisummades ja kategoriseeritud järgmise intressi ümberhindamise järgi. Fondil puudusid 2015. ja 2014. aastal intressikandvad kohustused. Summad tabelis on esitatud eurodes.

31.12.2015	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta
Varad				
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	842 628	0	0	0
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande:				
Võlakirjad	241 505	260 000	602 915	1 837 904
Kokku	1 084 133	260 000	602 915	1 837 904
31.12.2014	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta
Varad				
Raha ja raha ekvivalendid	1 086 084	270 000	0	0
Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande:				
Võlakirjad	327 273	17 415	673 000	1 326 887
Kokku	1 413 357	287 415	673 000	1 326 887

Valutarisk

Valutarisk on risk, et finantsinstrumendi väärtus muutub tulenevalt muutustest valuutakurssides. Fond kasutab valutariski maandamiseks tulefinstrumente. Avatud valuutapositioni jälgib fondijuht igapäevaselt. Vastavalt Fondi tingimustele võib Fond hoida avatud valuutapositioni maksimaalselt 50% NAV-st. Lähtudes soovist mitte nii suurel määral olla valutariskile avatud, hoitakse avatud valuutapositioni maksimaalselt 20% NAV-st. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud eurodes vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Fondil on finantskohustused ainult eurodes.

